# PAVEL KANTOREK

# VELKÁ KNIHA VTIPU

„To je náš nový kocourek. Moc hodný zvířátko, ale neotáčej se k němu zády.“

COSMOPOLIS

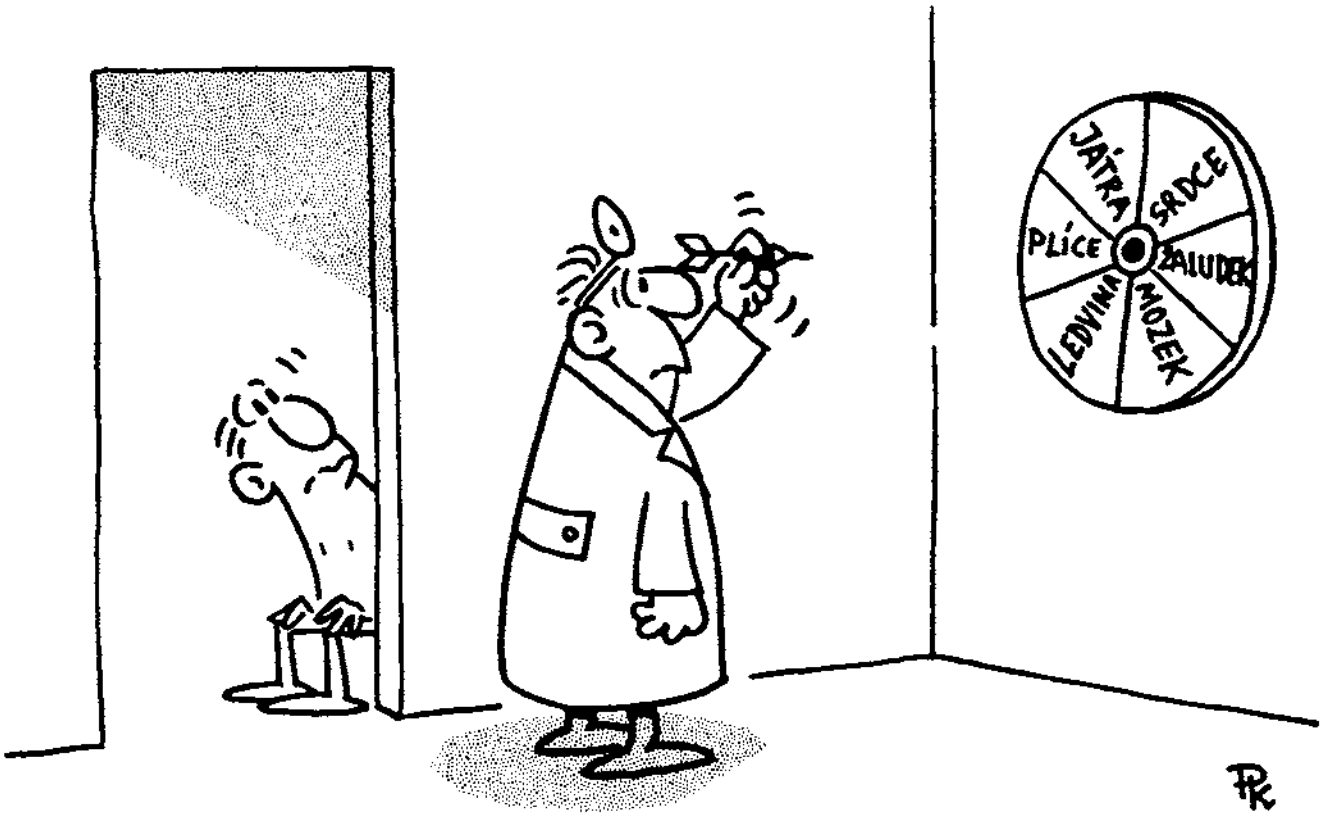
JÁTRA
SRDCE
PLÍCE
ŽALUDEK
LEDVINA
MOZEK

PAVEL KANTOREK

# VELKÁ KNIHA VTIPŮ

COSMOPOLIS

**Pavel Kantorek**
**VELKÁ KNIHA VTIPU**

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou COSMOPOLIS
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 6045. publikaci

Odpovědná redaktorka Romana Homonická
Návrh obálky TypoText, s. r. o.
Grafická úprava a sazba TypoText, s. r. o.
První vydání, Praha 2015
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2015
Text a ilustrace © Pavel Kantorek, 2015

***Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy***
*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.*

ISBN 978-80-247-5933-3 (pdf)
ISBN 978-80-247-5745-2 (print)

# Úvod

Být humoristou není žádná legrace. Občas jsou mi kladeny naivní otázky, na které nemohu nalézt přímou odpověď. Jedna z častých je: „Pane Kantorku, jak vás mohou takové pitomosti napadat a proč děláte z lidí takové blbce?“

Na to mohu odpovědět jen obecně, že pitomosti mne napadají zcela přirozeně a z normálních lidí nikdo blbce dělat nemůže. Jenže, normálních lidí ubývá a humor se vytrácí. Zdravý pohled na život je pomalu nahrazován politickou korektností a je docela možné, že za pár let bude společensky nepřijatelné smát se čemukoliv. Zastánci dogmatu, politického nebo náboženského přesvědčení, se humoru obávají jako čert kříže. Když se lidé mohou něčemu upřímně zasmát, tak jsou nad věcí a to je pro většinu vládnoucích autorit nežádoucí. Smích je nakažlivý a epidemie humoru hroutí možnost manipulovat širokou veřejnost. Proto se také vládnoucí činitelé na humoristy velmi mračí.

Nedávno jsem se střetl s nahodilým chodcem, kterého jsem omylem přetáhl přes hlavu při otevírání dveřníku. „Díky“, řekl mi s kolegiálním úsměvem, „já to předám dál“, slíbil a zmizel v zachmuřeném davu. Zřejmě věděl, že brát věci s humorem je vždy ta nejlepší reakce na cokoliv. Jenže, to se lidem daří čím dál tím méně. V zájmu každé vládnoucí skupiny je, aby se lidé nořili do svých soukromých problémů a trápili se osobními záležitostmi. Nepsané krédo všech politiků je založeno na principu: Zvolte nás a hleďte si svého – my už se o zbytek postaráme. Běžně se tomu říká demokracie.

Je známo, že chování většiny je ovládáno dvěma lidskými vlastnostmi: chamtivostí a strachem. Chamtivostí po penězích, přepychu a společenském postavení, a na druhé straně strachem ze ztráty, nemoci a smrti. Chamtivost a strach ovládají lidská jednání. Znakem chamtivosti u lidí je většinou snaha, ukázat svému okolí, že oni jsou na tom lépe než ti druzí. Zřejmě si neuvědomují, že toto plytké úsilí vede jen k vyvolání závisti a škodolibosti ostatních.

Chamtivostí a podobnými neduhy netrpí zvířata. Nejsou ani chamtivá, ani nemají obavy o budoucnost. Chamtivost a obavy jsou ryze lidské vlastnosti. Z těch jsou postaveny přepychové paláce a vyrobeny zákeřné zbraně. Někde mezi tím vším poletuje zmateně něco, čemu se říká lidská duše. Ale co to je, ta lidská duše? Jak ta se projevuje?

Znal jsem jednoho starého pána, který s námi sedával u piva. Ten ztratil nohu v první světové válce a pak mu zabili celou rodinu ve druhé. Zuby mu vytloukli v koncentráku a na předloktí měl vytetováno číslo. Přesto měl úžasný smysl pro humor. Moc rád vykládal vtipy, pěkně se smál a občas nadšeně říkal: „Ať se stane cokoliv, já věřím v lidskou duši. Uvidíte, že jednou bude na světě pořádek a všichni lidé budou k sobě hodní – co bylo, to bylo, ono to jednou všechno dobře dopadne.“ A hned na to se vždycky rozplakal.

Být humoristou není žádná legrace.

Pavel Kantorek

# Pavel Kantorek

se narodil v Olomouci jako syn lékaře a zdravotní sestry 17. května 1942.

Vyrůstal s mladším bratrem Janem a sestrou Alenou, která byla odmala vážně nemocná, což celou rodinu silně poznamenalo. Matka se věnovala dlouhodobě nemocné sestřičce, a tak část svého dětství strávili bratři v nemocnici, kde byl jejich otec primářem rentgenologického oddělení. Otec se snažil oběma chlapcům nacházet náhradní programy a snažil se je vést ke studiu, neboť oba vykazovali vysokou inteligenci.

Pavel i Jan vystudovali gymnázium a chtěli jít v otcových stopách, ale s žádostí o přijetí ke studiu na vysokou školu se objevily první problémy. Oba tehdy skončili po gymnáziu na šachtě, protože neměli „správný původ". Otec měl sice jako lékař – primář dobré postavení, ale pro společnost byl nedůvěryhodný intelektuál. Navíc dva otcovi bratři byli evangeličtí faráři, což byla rovněž přitěžující skutečnost.

Ročním pobytem v ostravských dolech si oba bratři zlepšili kádrový profil, a jako „dělníci" se dostali na vysokou školu. Jan vystudoval biologii a Pavel fyzikální vědy na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Současně se začal také prosazovat jako úspěšný kreslíř a karikaturista. V letech 1964–1968 se Kantorkovy kresby pravidelně objevovaly v hlavních humoristických časopisech. Dával svým postavičkám koček a psů v kreslených vtipech lidské vlastnosti, a často za ně schovával i politické narážky. Přestože pro něj bylo původně kreslení jen odpočinkové hobby, po publikaci prvních kreseb v roce 1964 se stalo jeho druhou profesí.

Když 21. srpna 1968 obsadili naše území Rusové, měl Pavel Kantorek pár dní před obhajobou, a kromě toho právě ten den odjeli s bratrem na dovolenou do tehdejší Jugoslávie. Tam nakonec strávili téměř měsíc. Stále vyčkávali, co se u nás bude dít. Když Pavel viděl, že se z naší země stává ruská autonomie, rozhodl se emigrovat, přestože za nimi do Jugoslávie přijela matka a přemlouvala je oba k návratu. Jan se nakonec kvůli rodičům a své dívce vrátil.

To, že naši zem obsadili Rusové, byl pro Kantorka šok. Předsevzal si, že se nevrátí zpátky domů, dokud tady budou. A toto své předsevzetí také dodržel. Do vlasti se vrátil až v roce 1990. Rodiče nesli celou situaci velmi těžce. Zejména otec se nemohl s jeho odchodem smířit, Byl na svého syna oprávněně pyšný, hlavně na jeho studijní úspěchy. Těšil se, jak bude pokračovat ve své vědecké práci, bude kandidátem věd a stane se vědeckým pracovníkem.

V 70. letech Pavla Kantorka odsoudili na dva roky za ilegální emigraci a tzv. mu odňali státní občanství. To rodiče rovněž velmi citelně zasáhlo, protože se na jejich syna pohlíželo jako na vyvrhele společnosti bez občanství. Nakonec se s jeho emigrací, i „odňatým" občanstvím smířili, a pochopili, že je to všechno jedna velká fraška. Občanství Kantorkovi slavnostně, a s omluvou, v 90. letech opět vrátili.

Hned po revoluci, když mu vrátili občanství, přijel s kamarádem přes Švýcarsko zpátky domů, aby se potkal s bratrem a rodiči. Když šel v Brně na stará známá místa, nejvíce ho udivilo, jak za těch 20 let strašně vyrostly stromy.

Ze setkání měli všichni ohromnou radost a Pavel naložil celou rodinu do auta a rozhodl se jim ukázat svět. Na cesty se vydali všichni, včetně rodičů. Byli mu za to vděčni a bratr Jan dodnes na tyto chvilky vzpomíná s dojetím.

V emigraci se musel rozhodnout, kam se vydá. V Evropě zůstat nechtěl a rozhodoval se mezi Jižní Afrikou, Austrálií, Amerikou. Nakonec mu připadala nejrozumnější Kanada. Všechny ambasády byly v tehdejší době

k emigrantům příznivě nakloněny, a umožňovaly jim urychleně vyřídit všechny potřebné formality. Kanada se konkrétně zachovala opravdu velmi pěkně, poskytla mu základní podporu, jazykové kurzy a vše potřebné do začátku.

V kanadském Torontu, kde žije dodnes, pokračoval ve studiu na Torontské a Washingtonově univerzitě. Velmi rychle se naučil jazyk a udělal si doktorát z fyziky. Díky tomu, že už z Československa měl titul RNDr. a s sebou i všechny diplomy, nebyl pro něj problém sehnat práci. Kanadská akademie velmi uznávala vzdělání dosažené v tehdejším Československu. Pavel Kantorek se hodně věnoval a zajímal o práci s optikou a se světlem. Teoreticky ho zajímala kosmologie a astrofyzika, holografie, ale jeho hlavním oborem byla teorie elektromagnetických polí.

Jde to vůbec dohromady – vědec a ilustrátor karikaturista? Pavel Kantorek říká, že to jde. Vždy, když přemýšlel nebo řešil komplikované rovnice, napadaly ho ty nejlepší vtipy.

Po jeho emigraci byly u nás sice jeho kresby zakázané, ale v kreslení pokračoval i v Kanadě a ve Švýcarsku. Publikoval například v disidentských časopisech Reportér, Zpravodaj nebo ve Škvoreckého časopise Západ. Navrhoval scény a občas i hrál s českým souborem v divadle ve Vancouveru. Humor mu vždycky pomáhal zvládat těžké chvíle.

Když se vrátil zpět do Čech, začaly se jeho knihy opět vydávat u českých nakladatelů. Všechny jeho vydané knihy vtipů i povídek se setkaly s mimořádným ohlasem u čtenářů, kteří na jeho návrat a znovupublikování kreseb dlouho čekali.

„Humor je sice do určité míry univerzální, ale český humor je velice specifický," říká Pavel Kantorek, „zejména v tom, že je tzv. černý, hodně absurdní, což v Kanadě není, ani se tam moc nevyprávějí vtipy, prostě tam na to lidi moc nejsou. Naopak Češi mají vynikající smysl pro humor, snad nejlepší na světě. Proto se mi tady tak dobře kreslí."

Své soukromé záležitosti bral Pavel Kantorek celý život tak trochu bokem. V Kanadě měl dokonce tři profese, kromě akademické a výtvarné hrával často ještě večer v různých podnicích na piano, takže na osobní vztahy mu moc času nezbývalo.

Pár vztahů samozřejmě měl, dokonce byl i jednou ženatý, ale přestože to byl krásný desetiletý vztah, nakonec stejně nevydržel. Ztroskotal na tom, že manželka si přála založit rodinu a on se na založení rodiny necítil. Nejenom proto, že mezi nimi byl velký věkový rozdíl a pokud by měli děti, nebylo by vůči nim fér, aby měly tak starého otce. Cítil i morální zábrany, že by svým dětem nemohl dát to, co by od otce potřebovaly. Také nebyl dlouho na jednom místě, hodně cestoval, a to nebylo období vhodné pro založení rodiny. Možná to byla chyba, protože jeho manželský vztah byl opravdu krásný a bezproblémový, ale už se to nedá vrátit.

Dnes, s odstupem času Pavel Kantorek říká, že až k stáru si člověk uvědomí, že je lepší být v nějakém vztahu, než být sám, ale je to každého svobodná volba. Samozřejmě, že během života člověk mění své priority, když je mladší tak chce mít zajímavé vztahy apod., ale pro něj byla vždycky na prvním místě tvorba, něco dělat, vymýšlet.

Doma je člověk tam, kde si pověsí kabát. A vzhledem k tomu, že Pavel Kantorek je bez rodiny, může mít domov kdekoli. Protože pravý domov musí tvořit minimálně dva lidé, domov nedělá jen jeden člověk.

Je svobodný, volný. Touha po svobodě, tvůrčí a vědecké práci byla tak silná, že jí obětoval rodinu, domov i děti. O svobodě říká, že to je – mít možnost dělat to, co člověk uzná za vhodné. Svoboda je stav mysli a on se rozhodl žít po svém.

Na otázku, jestli se nebojí samoty, až bude hodně starý a bude třeba potřebovat pomoc, odpovídá: „Občas si to už uvědomuji, je to rub mého rozhodnutí. Ale opravdu to budu vědět, až ta chvíle přijde."

40000 př. n. l.: Veden silným pudem sebezáchovy, Homo primigenius tuší nebezpečí a opouští území nynějšího Československa.

„Tý Libuši už žádnou medovinu nenalívej. Ona teď prej vidí ňáký město ještě větší."

1395: Chtěje zjistit pravé smýšlení lidu, moudrý Václav IV. dostává přes hubu od svých přívrženců poté, co v přestrojení navštívil pražskou putyku a pokusil se vyvolat živou diskusi výrokem: „Král Václav je vůl!"

1408: Mladý Jan Žižka se náhodně setkává s ukecaným Zikmundem, který mu s nadšením vysvětluje osvědčené strategie křižáckých vojsk.

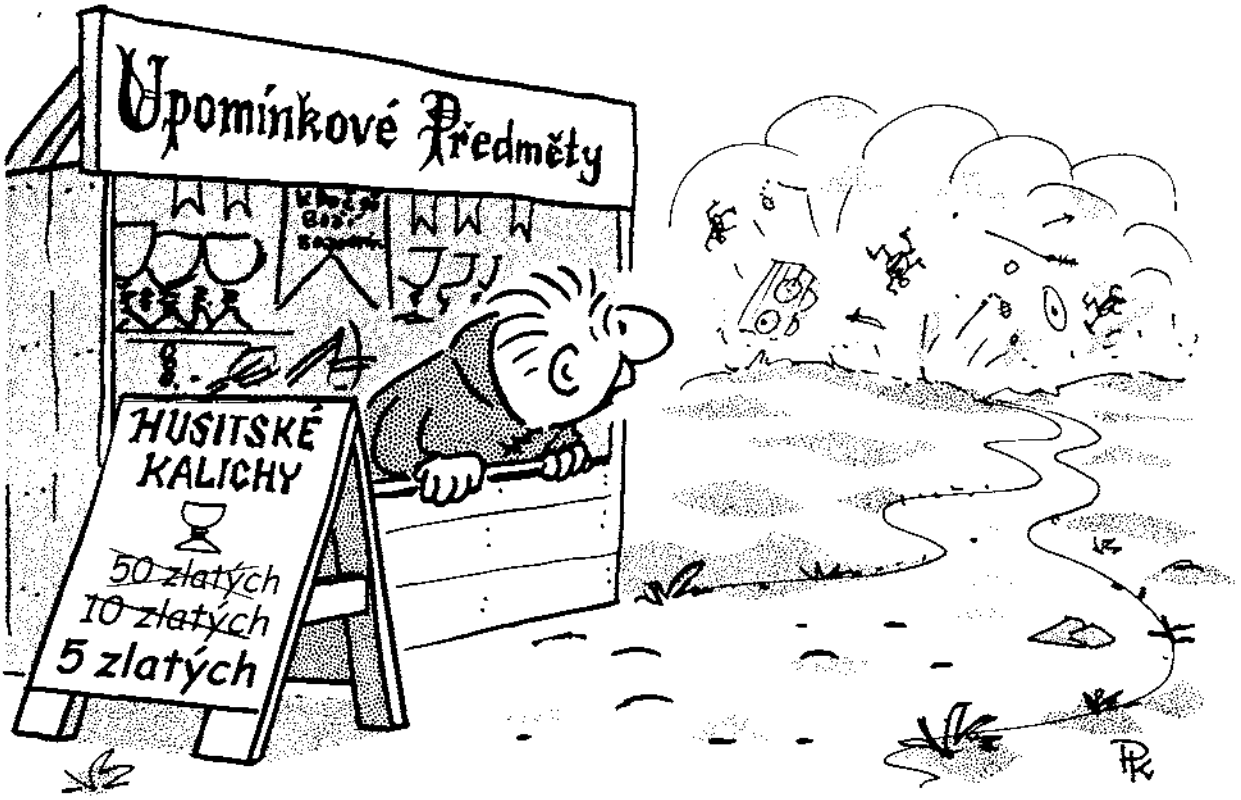


1434: Krámek u Lipan

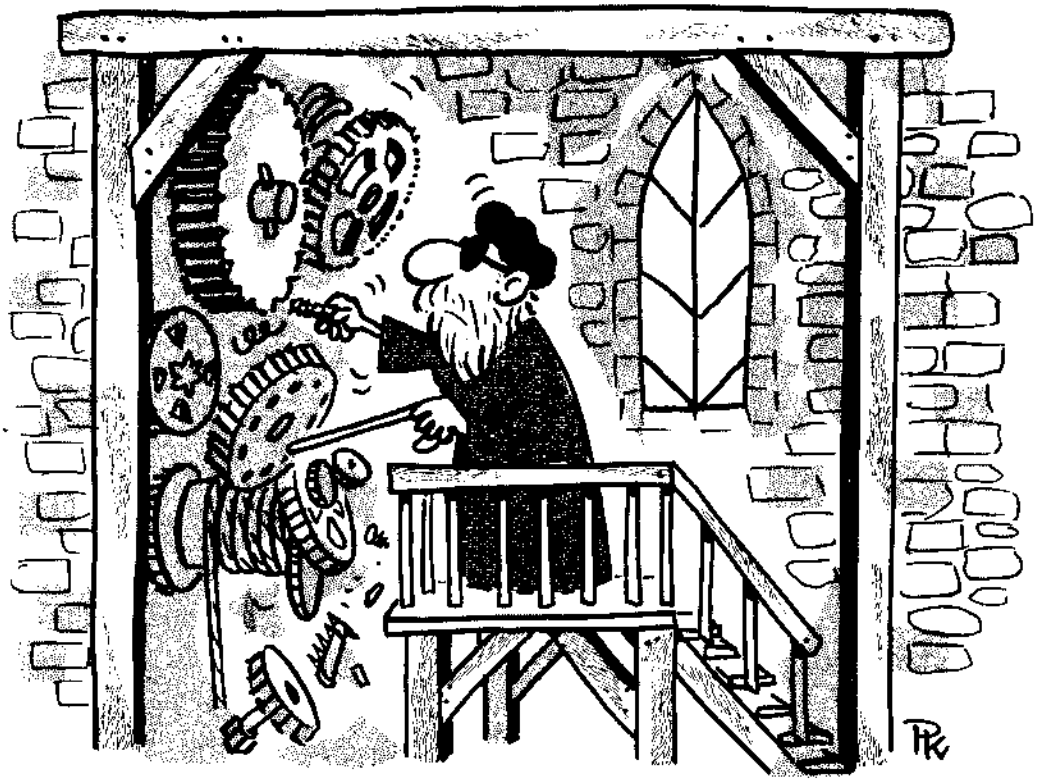

V letech 1495–1508 oslepený mistr Hanuš úspěšně porouchal několik věžních hodin, než mu konečně úředník ukázal správnou cestu k orloji.

®

1498: Uvězněný Dalibor na pražské věži, než mu koupili housle.

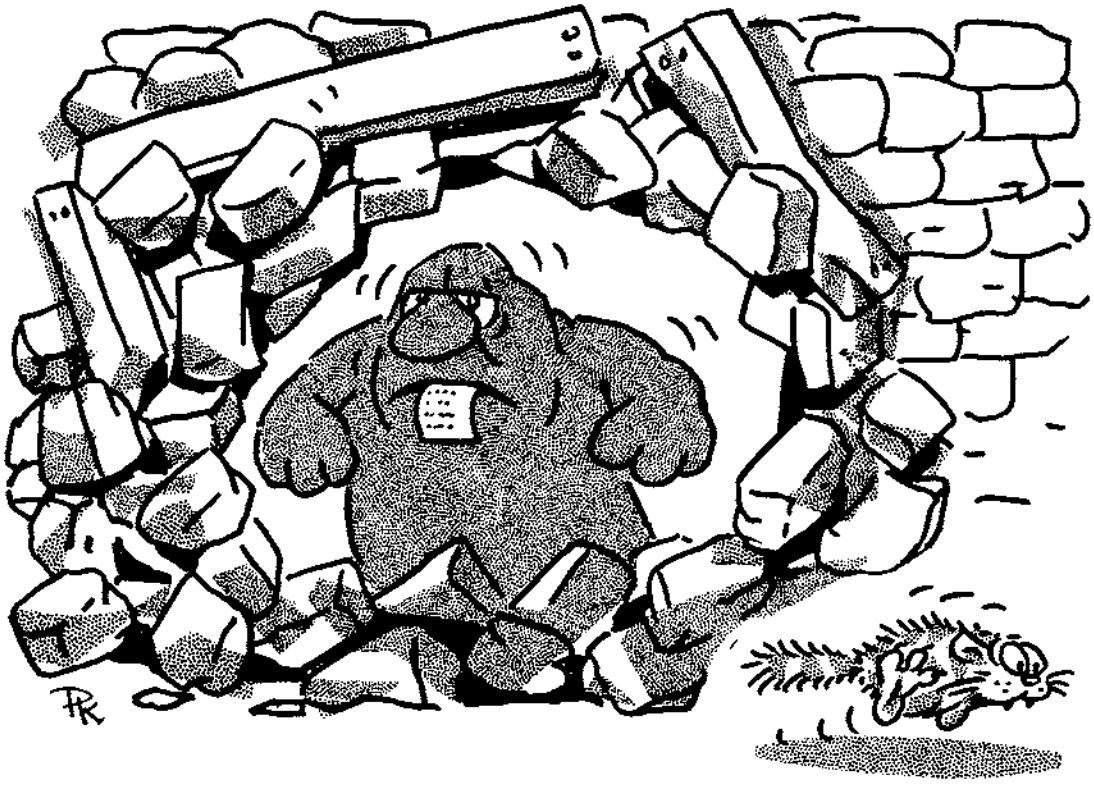

1587: Golem boří židovskou čtvrť, poté, co mu rabín místo kouzelného lístku vložil omylem do úst přehnaný účet za hlínu.

1589. Po maléru s hliněným Golemem, rabín Jehúda Löw se pokouší vdechnout duši do vola.

1601: Královský astronom Tycho de Brahe vyvrací pravidlo, že žádný učený shůry nespadl.

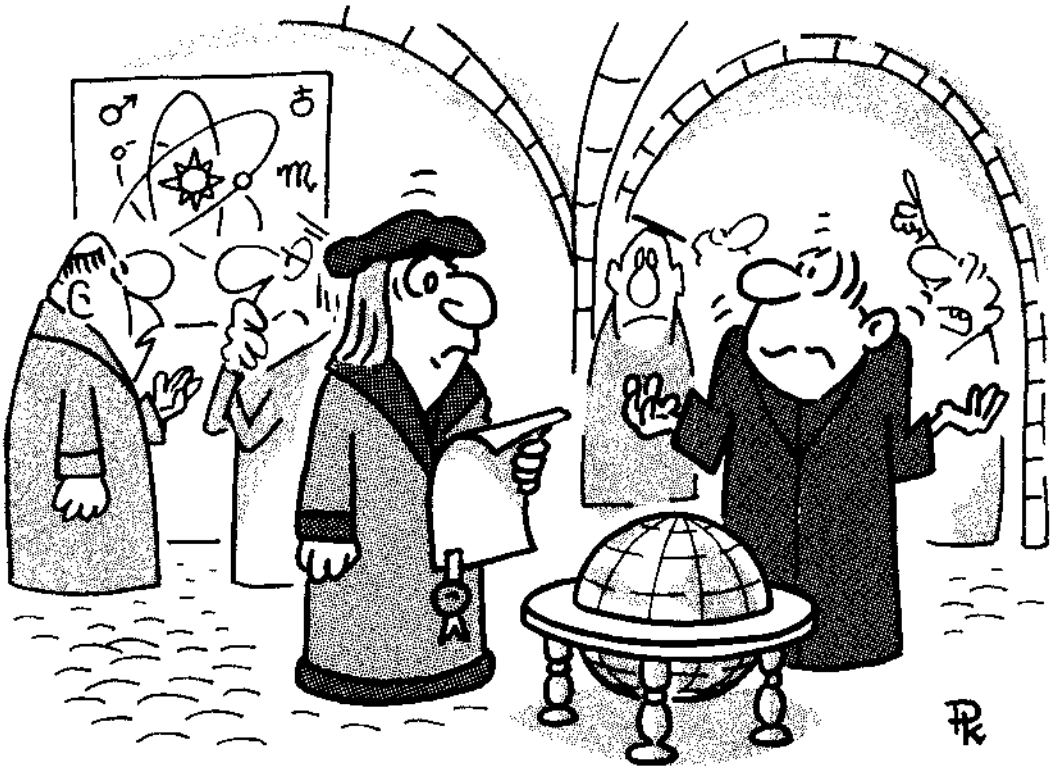

1638: Na Karlovu univerzitu je doručen list od Galilea Galileiho se stručným sdělením, že už se netočí.

1643: „A přece se točí!" mumlal rektor Karlovy univerzity cestou domů, poté, co na základě měření z Kolumbovy plavby znovu ověřil výpočty Keplera a Galileiho. Ale při pohledu na připravenou hranici suchého dřeva tiše připustil nejen, že se netočí, ale že by mohla být i plochá.

1696: Je právě rok a den po Kozinově popravě a Lomikarův krevní tlak dosahuje vrcholu při pohledu na nového lokaje Bedřicha Kozinu, jednovaječné dvojče popraveného Jana.

1738: Bratří Veverkové vynalézají ruchadlo a zakládají JZD Slušovice.

„Rok 1754: V Přímětičích se schylovalo k hromové bouři a přírodní vědec Prokop Diviš z povzdálí se zájmem sleduje bujaré počínání opilého čeledína."

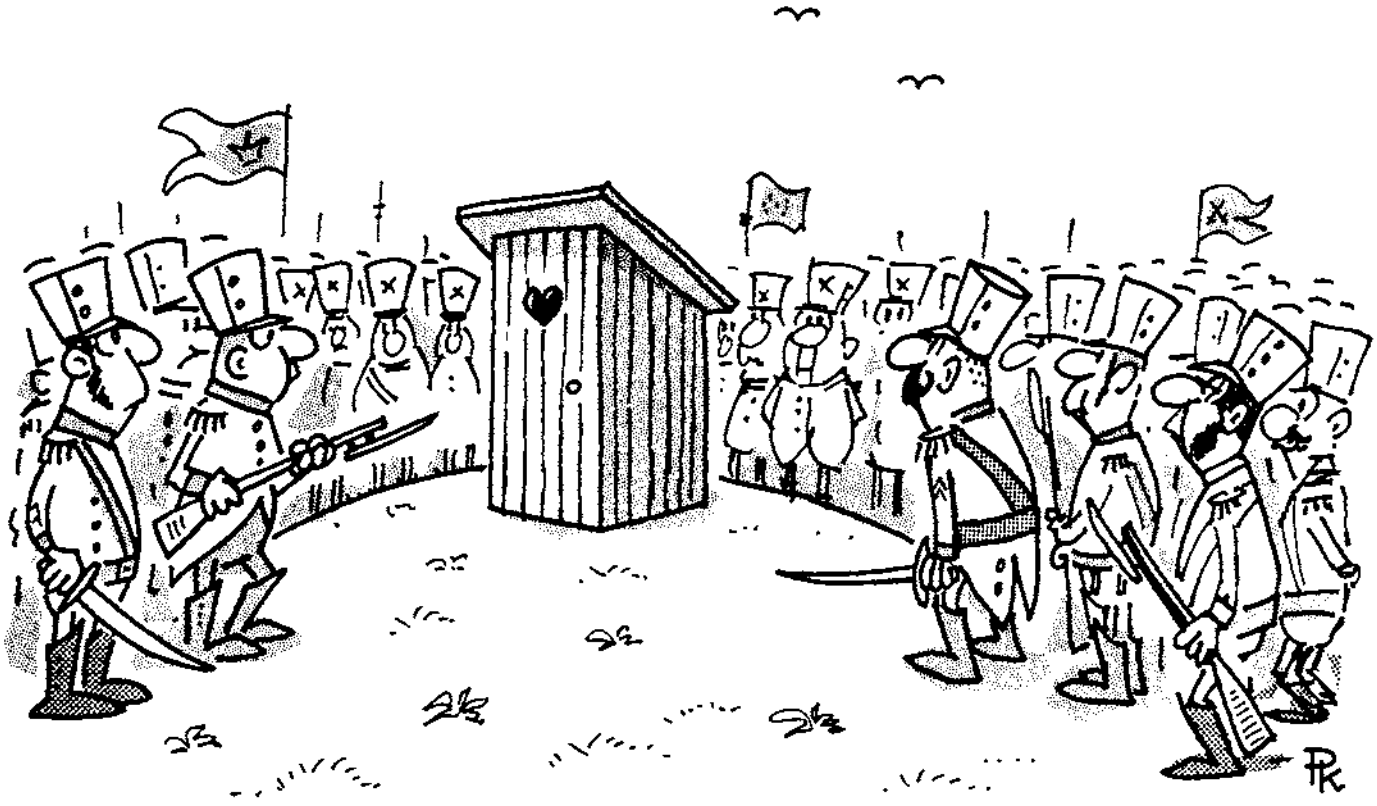

1775: Císařská vojska u Chlumce trpělivě čekají na posledního sedláka.

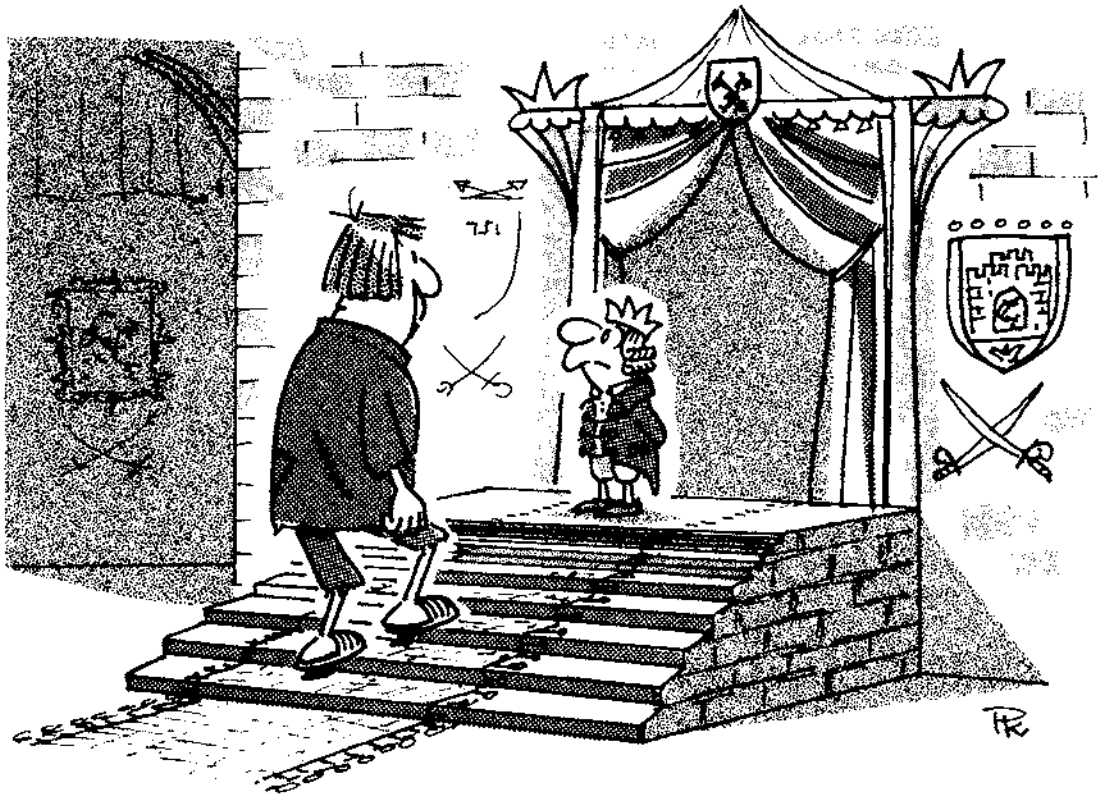

1781: „Přistup blíže," řekl císař, ale ještě než zdatný nevolník vystoupil do půlky schodiště, Josef II. mu začal vykat.

1805: Cestou k bitvě u Slavkova Napoleonova armáda překračuje české hranice.

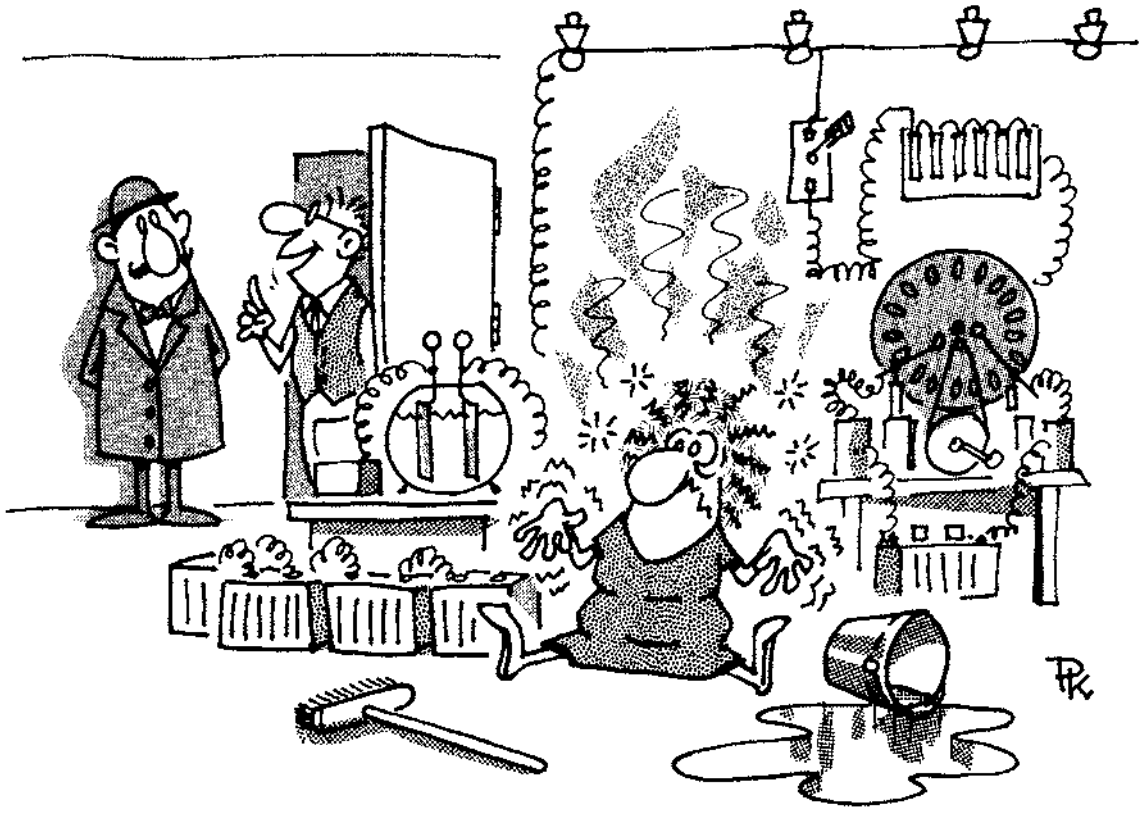

1815: „Jo, pane kolego," elektřina to je věc! Naprosto čistý a neškodný zdroj energie."

1817: Právě odbilo poledne, když do sednice vstoupila přespolní babička zelinářka s objednanou zásilkou. Překvapila ji nápadná bledost Erbenova chlapce. I přistoupila o krok blíže...

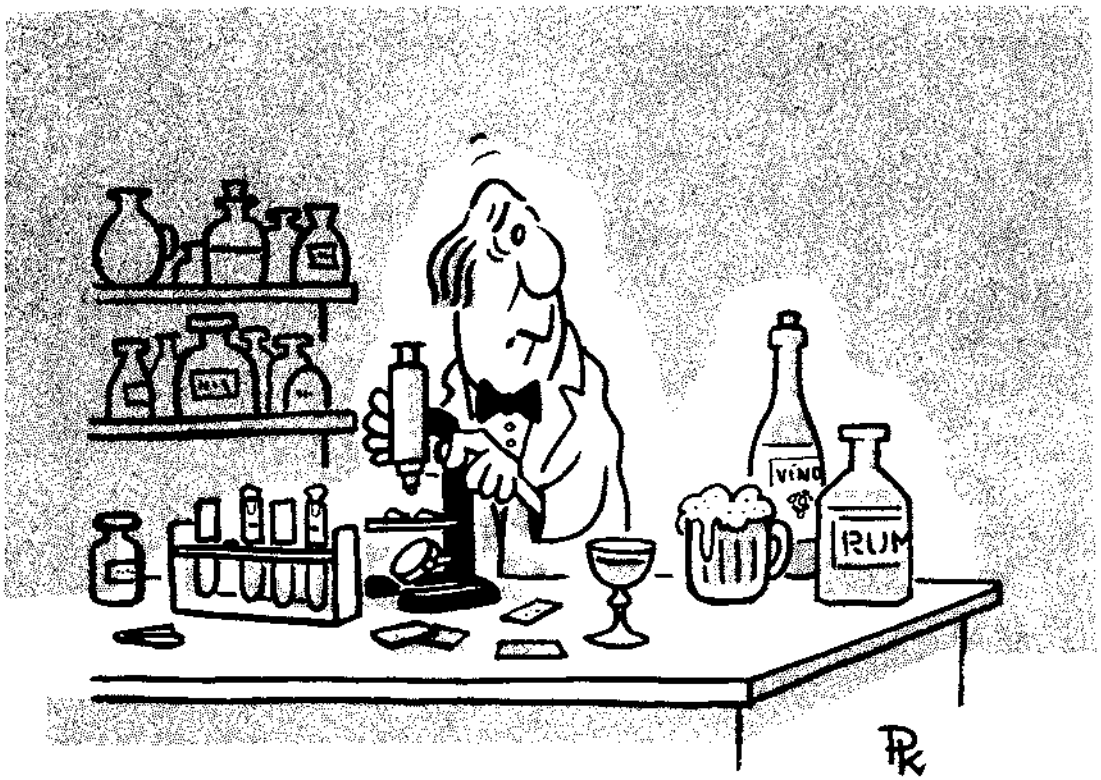


1838: Český biolog Jan Evangelista Purkyně s překvapením zjišťuje, že alkoholické nápoje jsou v podstatě výkaly kvasinek.

1849: Mendelův pes.

1851: Karel Havlíček Borovský se zamýšlí nad nečekanou nabídkou tvůrčího pobytu v zahraničí.

1854: Počátky Smetanovy hluchoty.

1916: Bylo temné, sychravé ráno, když začal hlavní útok. Jiřík náhle pocítil zdrcující tíhu nevyhnutelného osudu a tělem mu proběhla teplá vlna myšlenky na rodnou vlast. V tu ránu padl na bojišti... Po bitvě vstal a přidal se k vítězné armádě.

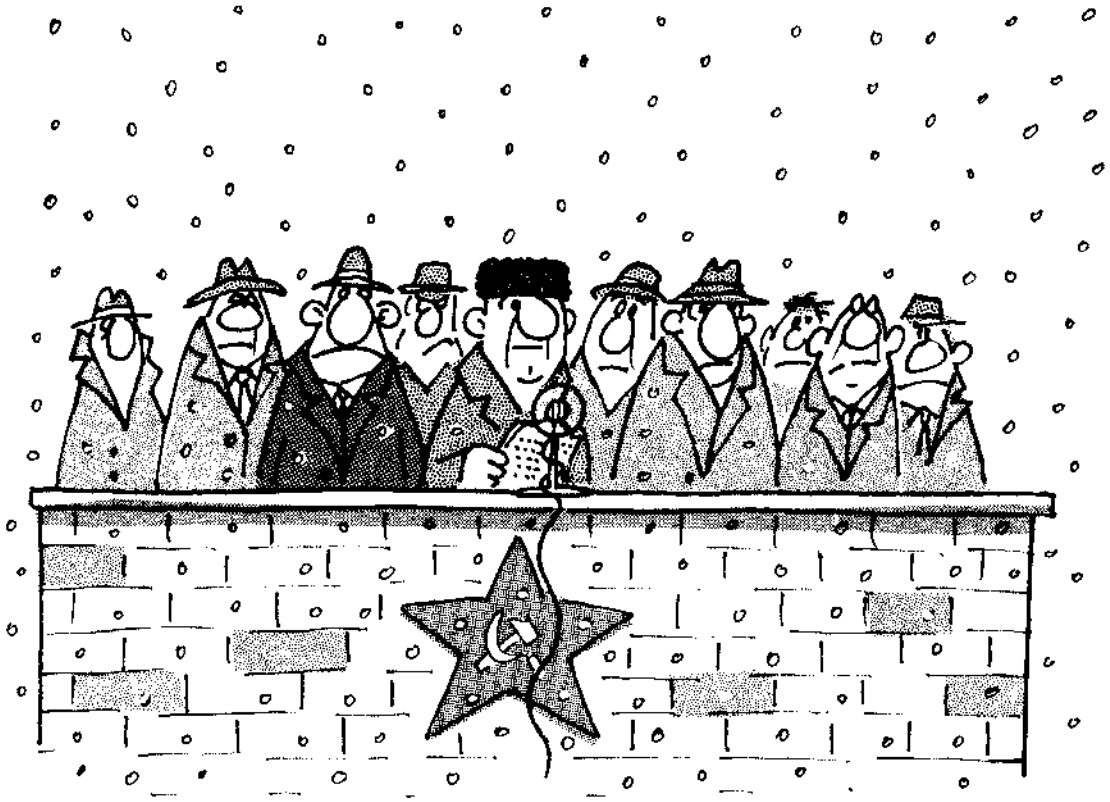

1948: Ráno mrholilo, ale když Klement Gottwald vystoupil na tribunu tak začalo sněžit.

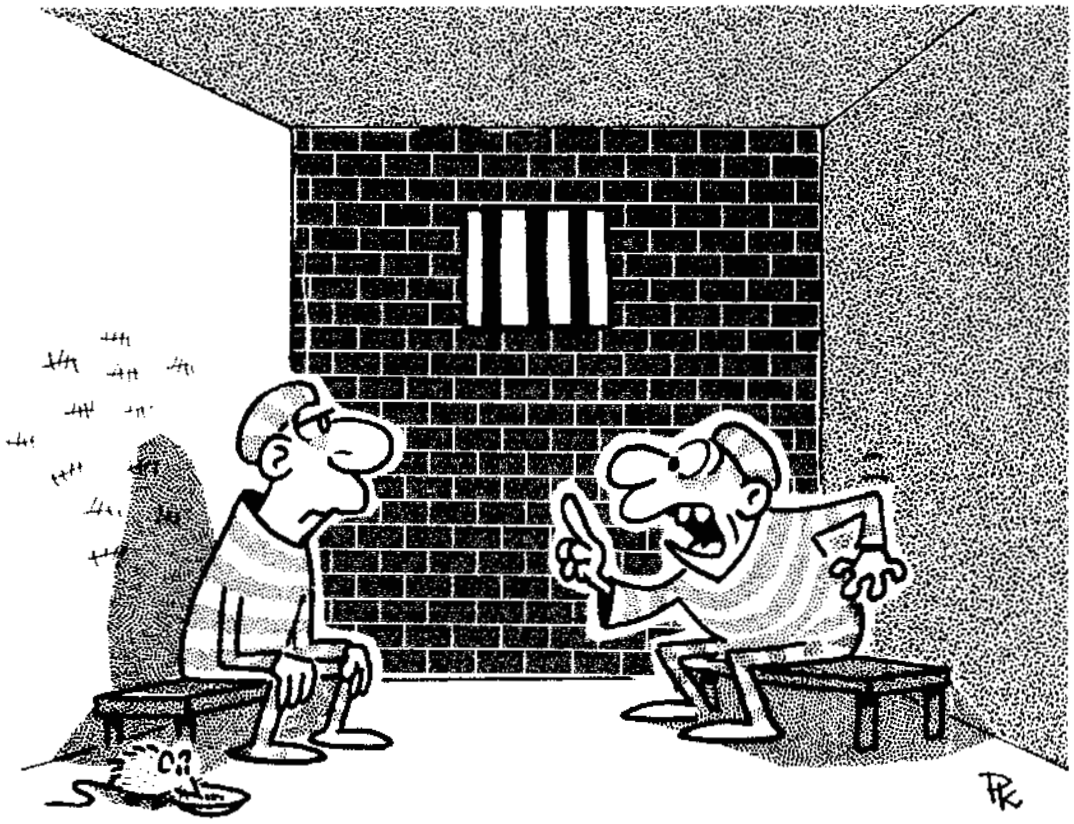

1951: „Ještě než došlo k hlavnímu líčení, můj právník dostal osm let."

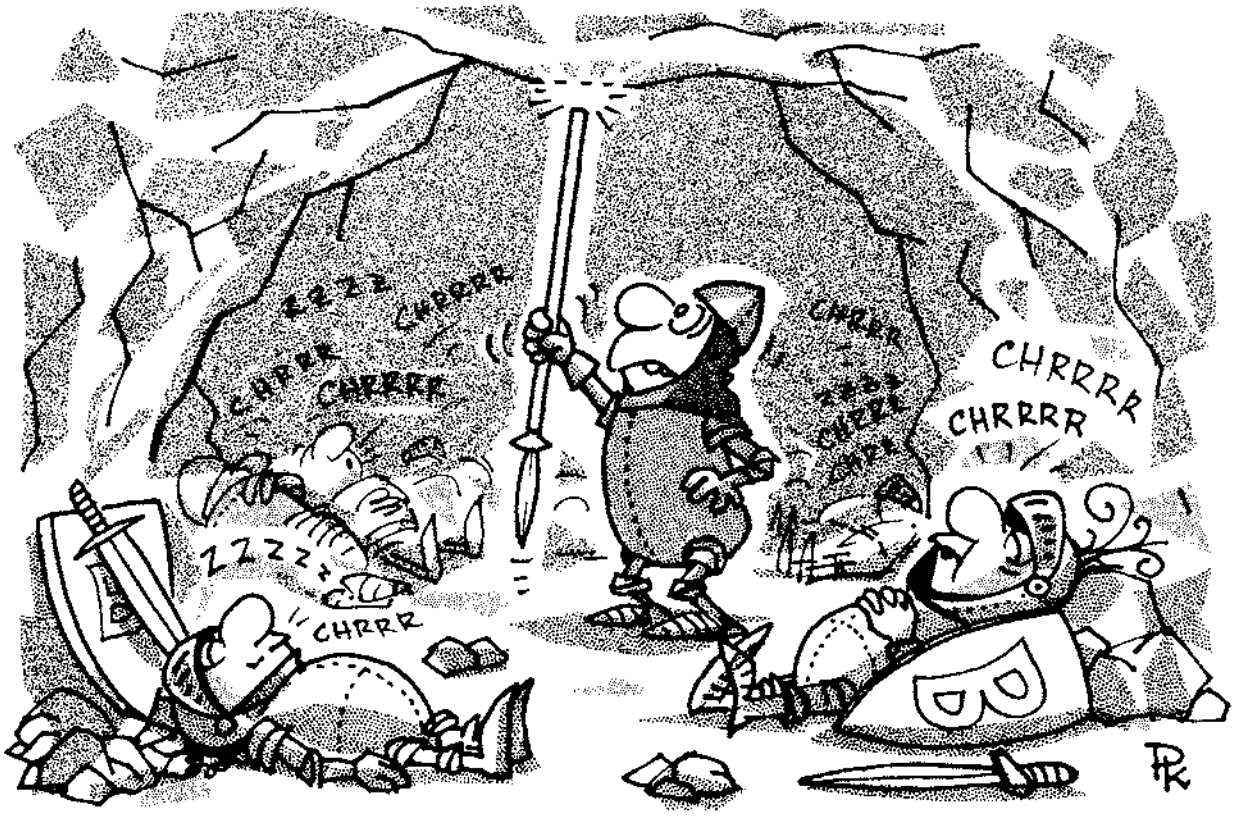


1968: Nezvyklé zvuky nad jeskyní probouzejí jednoho z Blanických rytířů.

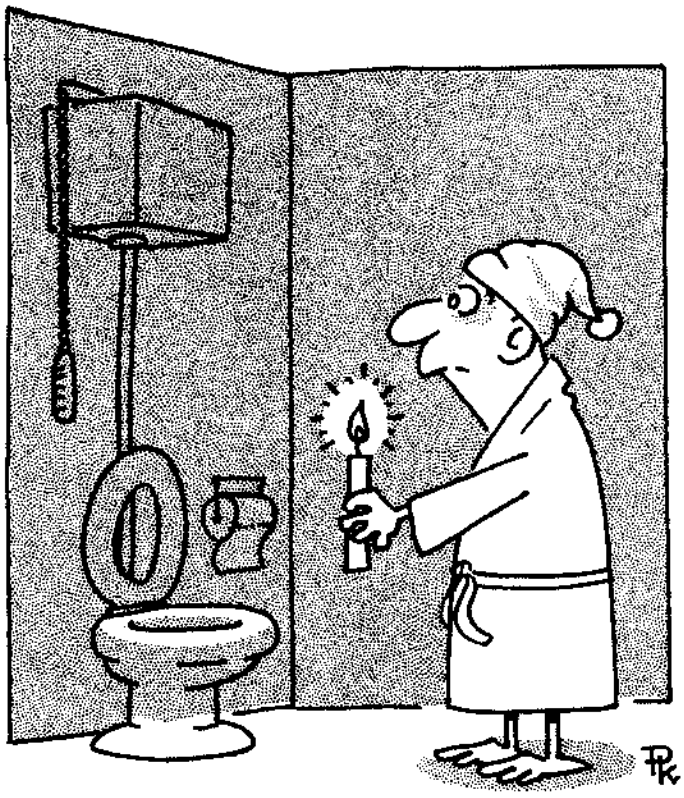

1969: Náměsíčný ekonom podvědomě hledá směr dalšího hospodářského vývoje.

1977: „Ty úpravy exilovejch vztahů, to není historicky nic novýho.
V českých zemích se začaly prodávat odpustky už ve čtrnáctém století."

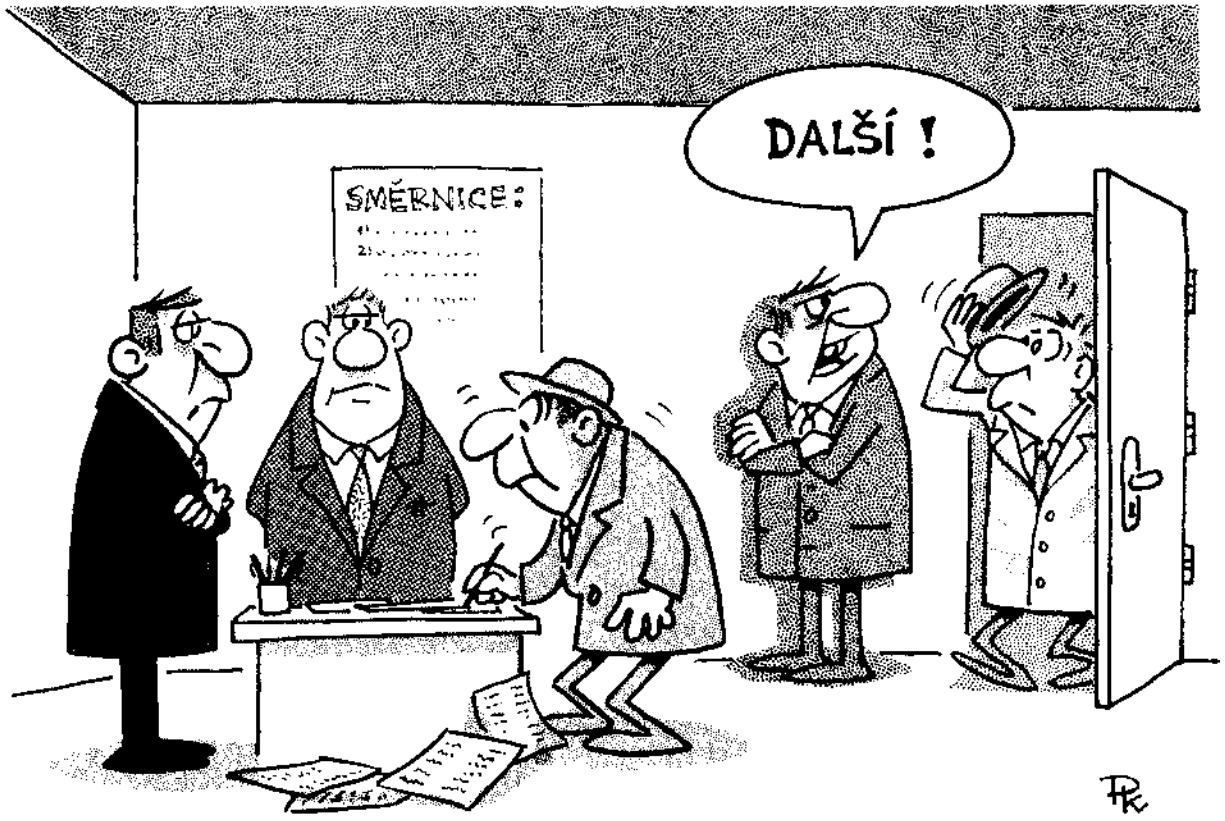


1978: Důvěřiví občané podepisují něco proti něčemu, aniž by věděli proč.

1979: Vaše žádost o legální vystěhování nepřipadá v úvahu, ale soukromě vám mohu poradit, abyste odešel ilegálně a pak si v zahraničí upravil vztah.

1982: Když míjeli vinárnu Na Růžku, Růženka si vybavila překrásné chvíle romantického mládí, zatímco Oldřich si vzpomněl, jak tady jednou dostal bezohledně přes držku.

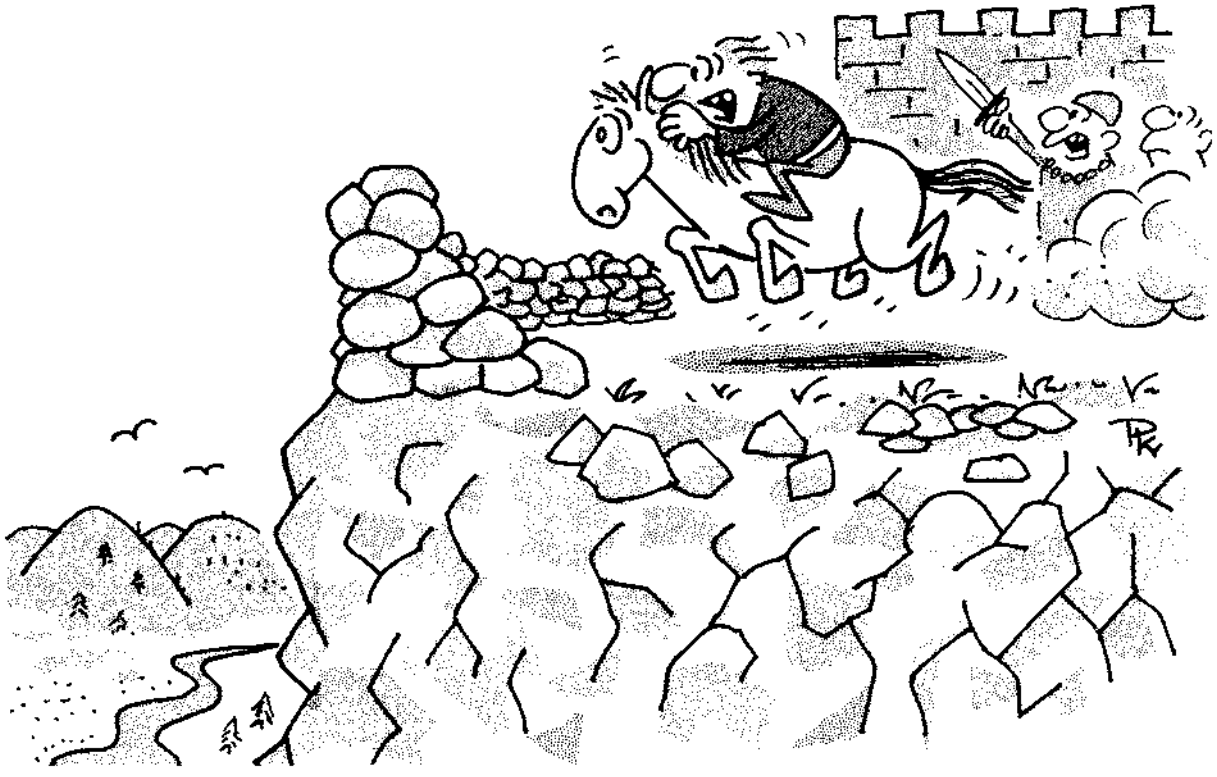

Horymír šeptá Šemíkovi do ucha, že hned za tou nízkou zídkou je zelená louka, na které se pasou překrásné kobyly.

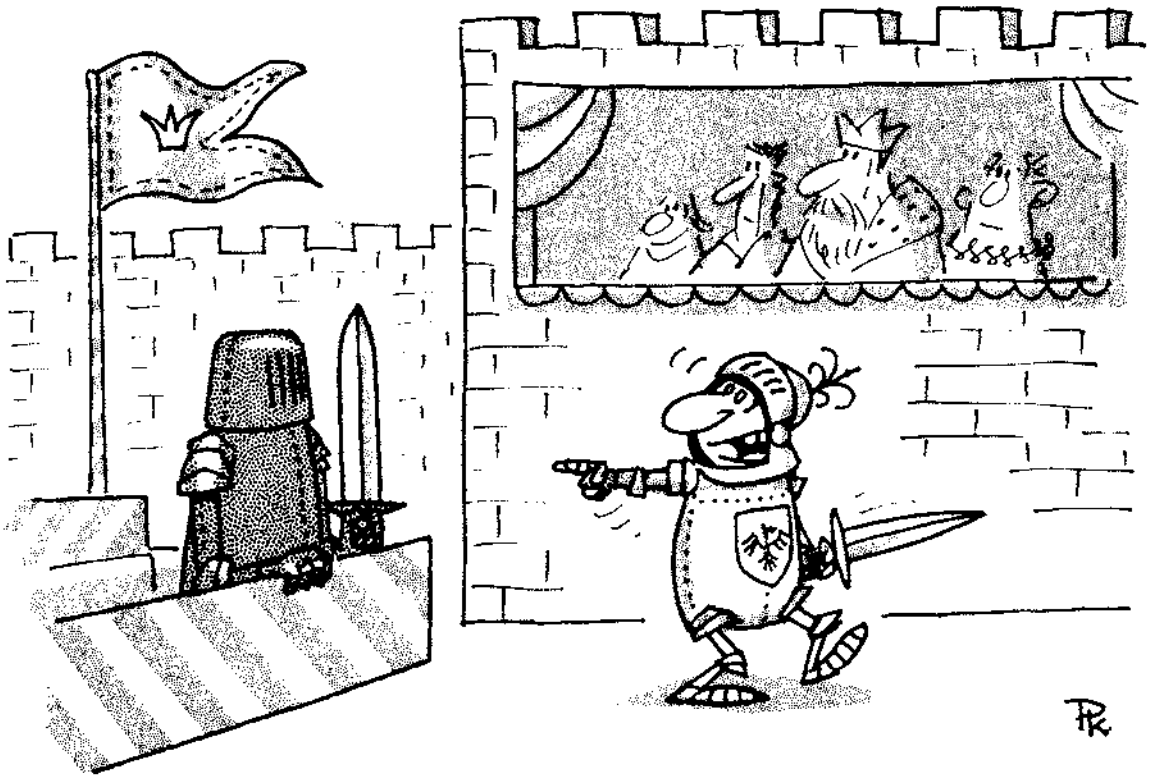

„Jdu si ještě nabrousit meč, tak se zatím posaď, blbečku!" řekl kníže Braniborský, známý svou schopností demoralizovat turnajové soupeře. Ale vzápětí si všiml, že černý rytíř už sedí.

Žižkovi rodiče

Zatímco Husité doráželi zbytky rozesmátých Křižáků, hejtmana Kralického odnášejí do tábora s mnohým zraněním temene, krku a obličeje, které si způsobil sám, neovládaje zcela nový řimbuch.

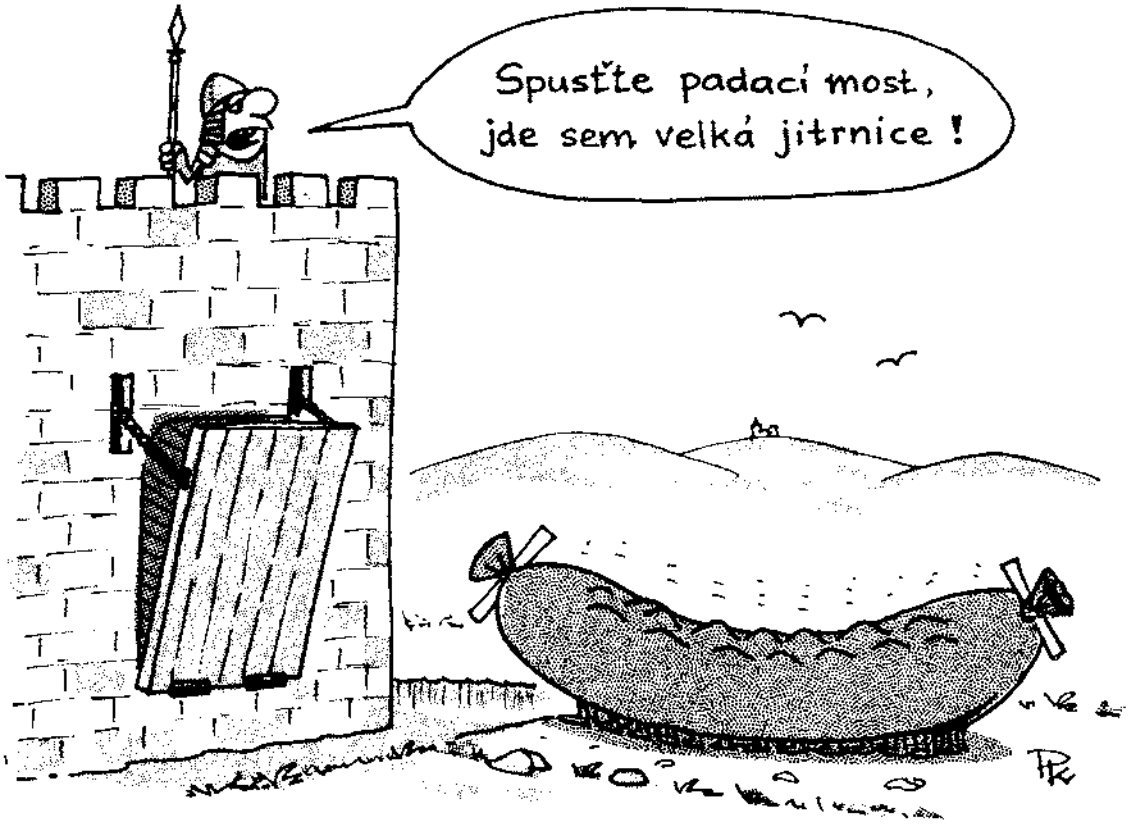


Jedna z méně známých husitských strategií (úspěšná zejména v Polsku).